

Teismo praktikos rinkinys

EUROPOS SĄJUNGOS TARNAUTOJŲ TEISMO (plenarinė sesija) NUTARTIS

2011 m. rugsėjo 27 d.*

„Viešoji tarnyba — Procedūra — Bylinėjimosi išlaidų nustatymas — Atlygintinos bylinėjimosi išlaidos — Būtinės išlaidos — Honorarai, kuriuos institucija sumokėjo savo advokatui — Bylą pralaimėjusio ieškovo pareiga šiuos honorarus atlyginti — Vienodo požiūrio principas — Veiksminga teisminė gynyba — Sąlygos“

Byloje F-55/08 DEP

Carlo De Nicola, Europos investicijų banko darbuotojas, gyvenantis Štrasene (Liuksemburgas), atstovaujamas advokato L. Isola,

ieškovas,

prieš

Europos investicijų banką (EIB), atstovaujamą F. Martin, padedamos advokato A. Dal Ferro,

atsakovą,

TARNAUTOJŲ TEISMAS (plenarinė sesija),

kurį sudaro pirmininkas P. Mahoney, kolegijų pirmininkai H. Tagaras ir S. Gervasoni, teisėjai H. Kreppel (pranešėjas), I. Boruta, S. Van Raepenbusch ir M. I. Rofes i Pujol,

kanclerė W. Hakenberg,

priima šią

Nutartį

- 1 Dokumentu, kurį Tarnautojų teismo kanceliarija gavo faksu 2010 m. kovo 29 d. (originalas pateiktas tą pačią dieną), Europos investicijų bankas (EIB) kreipėsi į Tarnautojų teismą su prašymu nustatyti bylinėjimosi išlaidas šiam teismui 2009 m. lapkričio 30 d. priėmus Sprendimą *De Nicola prieš EIB* (F-55/08, dėl kurio pateiktas apeliacinis skundas Europos Sąjungos Bendrajame Teisme, byla T-37/10 P).

* Proceso kalba: italų.

Ginčo aplinkybės

- 2 2008 m. birželio 5 d. Tarnautojų teismo kanceliarijai pateiktame ieškinyje C. De Nicola prašė, pirma, panaikinti 2007 m. gruodžio 14 d. sprendimą, kuriuo EIB apeliacinis komitetas atmetė C. De Nicola apeliaciją, viena vertus, dėl jam už 2006 m. skirtų balų persvarstymo ir, kita vertus, dėl 2007 m. liepos 13 d. EIB sprendimų, susijusių su paaukštinimu 2006 m., panaikinimo tiek, kiek juose C. De Nicola nepaaukštintas į D kategoriją, antra, panaikinti jo 2006 m. vertinimo ataskaitą. ir 2007 m. liepos 13 d. sprendimus tiek, kiek juose jis nepaaukštintas į minėtą kategoriją, trečia, konstatuoti, kad jis patyrė moralinį spaudimą, ketvirta, priteisti iš EIB atlyginti dėl šio spaudimo jo tariamai patirtą žalą ir galiausiai panaikinti sprendimą atsisakyti padengti tam tikras su gydymu lazeriu susijusias medicininės išlaidas.
- 3 Minėtu 2009 m. lapkričio 30 d. Sprendimu *De Nicola prieš EIB* Tarnautojų teismas ieškinį atmetė ir nurodė C. De Nicola padengti EIB patirtas bylinėjimosi išlaidas.
- 4 2010 m. sausio 14 d. laišku EIB paprašė C. De Nicola atlyginti jam 18 232,25 euro sumą, kurią sudarė 17 000 eurų advokatui, kurio paslaugomis EIB naudojosi, sumokėtų honorarų, 364,05 euro advokato kelionės išlaidų ir 868,20 euro „bendrųjų administracinių išlaidų“. Prie šio laiško kaip įrodymai pridėtos EIB atstovavusio advokato šiam bankui pateiktos dvi sąskaitos dėl honorarų.
- 5 2010 m. vasario 15 d. elektroniniu laišku C. De Nicola EIB informavo manantis, kad iš jo reikalaujama suma neproporcinga ir nepateisinama. Vis dėlto jis nurodė, kad gali pervesti 4 800 eurų sumą.
- 6 2010 m. kovo 1 d. EIB C. De Nicola skirtame laiške nurodė, kad „siekdamas kompromiso ir norėdamas išvengti bylinėjimosi išlaidų nustatymo procedūros“ EIB sutinka su 16 000 eurų atlygintinų išlaidų. Vis dėlto jis nurodo, kad reikia suprasti, jog šis pasiūlymas pateiktas „be tolimesnio [EIB] įsipareigojimo tuo atveju, jeigu būtų pradėta bylinėjimosi išlaidų nustatymo procedūra“.
- 7 Atsakydamas į šį laišką 2010 m. kovo 8 d. elektroniniu laišku C. De Nicola taip pat išreiškė norą išvengti naujos teisminės procedūros ir pasiūlė EIB sumokėti 6 000 eurų, t. y. didesnę sumą, nei nurodė pasiruošęs sumokėti 2010 m. vasario 15 d. elektroniniame laiške.
- 8 2010 m. kovo 29 d. EIB pateikė Tarnautojų teismo kanceliarijai prašymą nustatyti bylinėjimosi išlaidas.
- 9 Byla buvo paskirta Tarnautojų teismo pirmajai kolegijai.
- 10 2010 m. gegužės 19 d. C. De Nicola Tarnautojų teismo kanceliarijai pateikė savo pastabas dėl prašymo nustatyti bylinėjimosi išlaidas.

Šalių reikalavimai ir procedūra

- 11 EIB Tarnautojų teismo prašo nustatyti, kad C. De Nicola turi sumokėti 18 214,50 euro bylinėjimosi išlaidų, patirtų byloje F-55/08.
- 12 C. De Nicola Tarnautojų teismo prašo atmesti prašymą kaip nepriimtina, o nepatenkinus pirmojo reikalavimo – atmesti prašymą kaip nepagrįstą.
- 13 Byla buvo perduota plenarinei sesijai.

- 14 Imdamasis proceso organizavimo priemonių, Tarnautojų teismas paprašė bylos šalių atsakyti į šiuos pagrindinius klausimus:
- Ar, institucijai naudojantis advokato pagalba, jam sumokėtus honorarus, atsižvelgiant į viešosios tarnybos bylų savitumą ir lygių galimybių kreiptis į teismą principą, reikia laikyti „dėl proceso būtinomis išlaidomis“, kaip tai suprantama pagal Procedūros reglamento 91 straipsnio b punktą, nors institucija turi paprastą galimybę, o ne jai nustatytą pareigą naudotis advokato pagalba?
 - Ar nusprendus, kad honorarai, kuriuos institucija sumoka advokatui, yra „dėl proceso būtinos išlaidos“, nebūtų sukurta diskriminacija tarp bylų pralaimėjusių ieškovų, atsižvelgiant į tai, ar institucija atsakovė naudojasi, ar nesinaudoja advokato pagalba, nors ieškovai negali padaryti jokios įtakos institucijos motyvams, dėl kurių ši nusprendžia naudotis advokato paslaugomis (institucijos sprendimas neturėti teisės tarnybos, kuriai būtų patikėtos viešosios tarnybos bylos, tokios teisės tarnybos organizavimas ir dydis, tarnautojų darbo krūvis, jų negalėjimas dirbti proceso kalba ir t. t.)?
 - Bet kuriuo atveju, ar šioje byloje EIB buvo neišvengiamai būtina kreiptis į advokatą, atsižvelgiant, be kita ko, į prieš tai EIB vidaus tarnybų atliktą darbą, susijusį su EIB ir C. De Nicola ginču?
 - Kokią įtaką bylos baigčiai turi 2004 m. lapkričio 26 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartis *EIB prieš De Nicola* (C-198/02 P (R)-DEP)?
- 15 Bylos šalys įgyvendino šias proceso organizavimo priemones.

Šalių argumentai

- 16 EIB teigia, kad prašoma 18 214,50 euro atlygintinų bylinėjimosi išlaidų suma, kurią sudaro 17 000 eurų advokatui sumokėtų honorarų, 364,05 euro šio advokato kelionės išlaidų, kurias jis patyrė, kad atvyktų į Tarnautojų teismą, ir 850 eurų „bendrųjų išlaidų“, yra protinga ir atitinka teismų praktikoje pateiktus nurodymus.
- 17 Konkrečiai dėl 17 000 eurų, skirtų advokato honorarams, EIB pirmiausia primena, kad pagal teismų praktiką jie patenka į dėl proceso patirtų būtinų išlaidų sąvoką. Be to, EIB atkreipia dėmesį, kad nors pagrindinėje byloje kilusios teisės problemos nebuvo naujos, vis dėlto didelis ieškinio, prie kurio pridėta labai daug priedų, puslapių ir C. De Nicola pateiktų prašymų skaičius pareikalavo daug EIB advokato darbo valandų. Vien iš to, koks ilgas sprendimas – 276 punktai, matyti, kad pagrindinė byla buvo sudėtinga. Galiausiai EIB pažymi, kad 17 000 eurų suma advokato honorarams padengti, į kurią įtraukta ir 1 000 eurų už šio prašymo nustatyti bylinėjimosi išlaidas parengimą, atsižvelgiant į tai, kad vidutinis valandos tarifas yra 220 eurų, atitinka maždaug 77 darbo valandas, o tai adekvatu suteiktoms paslaugoms.
- 18 Gindamasis C. De Nicola pirmiausia nurodo, kad prašymas nustatyti bylinėjimosi išlaidas nepriimtinas, nes pagal EIB tarnautojų nuostatų 41 straipsnį jis galėjo būti pateiktas tik po sutaikinimo procedūros.
- 19 Papildomai C. De Nicola nurodo, kad prašymas turi būti atmestas.
- 20 Kalbėdamas apie advokato honorarus C. De Nicola ginčija teiginį, kad jie buvo būtini dėl proceso. Jis nurodo, kad, atsižvelgiant į tai, jog Tarnautojų teisme EIB galėjo atstovauti jo paties tarnautojai, EIB privalo įrodyti, kad, be kita ko, dėl sprendžiamų klausimų sudėtingumo jis susidūrė su būtinybe kreiptis į išorės advokatą. Tačiau, C. De Nicola teigimu, EIB *ex ante* nustatė tikslią advokatui skirtų honorarų sumą ir tokio įrodymo nepateikė. Be to, EIB nepaminėjo jokio konkretaus dokumento, kurį parengti buvo taip sudėtinga, kad reikėjo kreiptis pagalbos į specialistą iš išorės. Galiausiai C. De Nicola

primena, kad EIB savo prašyme pats pripažino, jog pagrindinėje byloje kilę klausimai nebuvo nauji, ir priduria, kad dauguma prie ieškinio pagrindinėje byloje pridėtų dokumentų priklausė EIB ir jau buvo pateikti ankstesnėse bylose.

- 21 Kalbėdamas apie EIB advokato patirtas kelionės išlaidas, skirtas atvykti į Tarnautojų teismą, C. De Nicola ginčija jų realumą ir pažymi, kad šiuo tikslu prašoma suma – 364,50 euro – visiškai atitinka sumą, nurodytą šio advokato EIB pateiktoje sąskaitoje už atvykimą į 2008 m. rugsėjo 17 d. susirinkimą.
- 22 Dėl prašomų atlyginti bendrųjų administracinių išlaidų, kurias sudaro 850 eurų, C. De Nicola mano, kad EIB taip pat neįrodė, kad tokias išlaidas patyrė.
- 23 Atsakydamas į C. De Nicola pastabas EIB ginčija teiginį, kad advokatui sumokėti honorarai nebuvo būtini. Jis nurodo, kad jo Teisės tarnybos ištekliai pirmiausia skirti užduotims, kurioms vykdyti ši tarnyba įkurta, t. y. teikti paskolas ir garantijas, kad prisidėtų prie vidaus rinkos plėtros, ir jis negalėjo jais pasinaudoti tam, kad ištirtų bylą tarp jo ir jo darbuotojų ir dalyvautų jos nagrinėjime. Tuo remdamasis EIB daro išvadą, kad jo nuosekli praktika naudotis advokato paslaugomis visuose Sąjungos teismuose, nepaisant to, kokia proceso kalba, turi būti laikoma būtina jo gynybai užtikrinti.

Tarnautojų teismo vertinimas

Dėl prašymo nustatyti bylinėjimosi išlaidas priimtinumą

- 24 Svarbu priminti, kad EIB pateiktas prašymas nustatyti bylinėjimosi išlaidas paremtas teise į bylinėjimosi išlaidas, kuri jam suteikta pagrindinėje byloje priimtu minėtu Sprendimu *De Nicola prieš EIB*, ir nesusijęs su C. De Nicola, kaip EIB darbuotojo, statutinėmis teisėmis ir pareigomis (šiuo klausimu žr. 1998 m. rugpjūčio 4 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Eppe prieš Komisiją*, T-77/98, 11 punktą). Tokiomis aplinkybėmis C. De Nicola neturi pagrindo teigti, kad prašymas nustatyti bylinėjimosi išlaidas būtų priimtinas tik tuo atveju, jeigu prieš jį paduodant būtų atlikta EIB tarnautojų nuostatų 41 straipsnyje numatyta sutaikinimo procedūra. Be to, teismų praktikoje buvo priminta, kad ši procedūra neprivaloma (2003 m. birželio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Seiller prieš EIB*, T-385/00, 73 punktas).
- 25 Iš to matyti, kad prašymas nustatyti bylinėjimosi išlaidas priimtinas.

Dėl prašymo nustatyti bylinėjimosi išlaidas pagrįstumą

Dėl advokato honorarų, sumokėtų pagrindinėje byloje

- 26 Pirmiausia primintina, kad pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 19 straipsnį Sąjungos institucijoms Sąjungos teisme atstovauja kiekvienai bylai skiriamas atstovas, o šiam gali padėti patarėjas arba advokatas. Iš teismų praktikos matyti, kad šiame straipsnyje vartojamo termino „institucija“ nereikia suprasti kaip apimančio tik ES sutarties 13 straipsnio 1 dalyje išvardytas institucijas; jis apima ir kitas Sąjungos įstaigas ir organus, kaip antai EIB (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 8 d. Tarnautojų teismo sprendimo *De Nicola prieš EIB*, F-59/09, dėl kurio pateiktas apeliacinis skundas Europos Sąjungos Bendrajame Teisme, byla T-264/11 P, 116 punktą).
- 27 Pagal Procedūros reglamento 91 straipsnio b punktą atlygintinomis bylinėjimosi išlaidomis laikomos „išlaidos, kurias dėl proceso patyrė šalys, pirmiausia šalims atstovaujančio asmens kelionės bei gyvenimo išlaidos ir jo atlyginimas, jeigu jos būtinos“. Iš šios nuostatos matyti, kad atlygintinos

bylinėjimosi išlaidos yra tik, pirma, dėl Tarnautojų teisme vykusio proceso patirtos bylinėjimosi išlaidos ir, antra, šiuo tikslu būtinos bylinėjimosi išlaidos (2010 m. balandžio 26 d. Tarnautojų teismo nutarties *Schönberger prieš Parlamentą*, F-7/08 DEP, 23 punktą).

- 28 Kyla klausimas, ar ir kokiomis sąlygomis tuo atveju, kai institucija, kaip ji suprantama pagal Teisingumo Teismo statuto 19 straipsnio trečią pastraipą, kreipiasi į advokatą, šiam sumokėti honorarai yra „atlygintinos bylinėjimosi išlaidos“, kaip tai suprantama pagal Procedūros reglamento 91 straipsnio b punktą.
- 29 Šiuo klausimu negalima pritarti teiginiui, kad advokatui, į kurį institucija kreipiasi teisme nagrinėjamoje byloje, institucijos sumokėtų honorarų niekada negalima laikyti atlygintinomis bylinėjimosi išlaidomis dėl to, kad minėta institucija neprivalo būti atstovaujama advokato. Iš tikrųjų institucijai suteikta teisė savo nuožiūra spręsti, ar kreiptis į advokatą, tačiau toks kreipimasis yra nuo naudojimosi teise į gynybą neatskiriama prerogatyva. Tokiomis aplinkybėmis honorarus, kuriuos institucija sumoka advokatui, į kurį kreipiasi, visais atvejais reikia laikyti bylinėjimosi išlaidomis.
- 30 Vis dėlto honorarai, kuriuos institucija sumoka advokatui, į kurį kreipiasi, yra atlygintini tik tuo atveju, jeigu institucija įrodo, kad jie „būtinai“ dėl proceso, kaip tai aiškiai numatyta Procedūros reglamento 91 straipsnio b punkte.
- 31 Iš tiesų jau buvo nuspręsta, kad tuo atveju, kai institucija naudojasi advokato pagalba, jam mokamas atlyginimas patenka į dėl proceso patirtų būtinų išlaidų sąvoką (šiuo klausimu žr. 1976 m. birželio 21 d. Teisingumo Teismo nutarties *Dietz prieš Komisiją*, 126/76 DEP, 5 ir 6 punktus; 1999 m. rugsėjo 7 d. Teisingumo Teismo nutarties *Komisija prieš Sveriges Betodlares ir Henrikson*, C-409/96 P-DEP, 12 punktą ir 2004 m. lapkričio 26 d. Teisingumo Teismo nutarties *EIB prieš De Nicola*, C-198/02 P-DEP, 18 punktą; 1995 m. vasario 6 d. Pirmosios instancijos teismo nutartį *Tête ir kt. prieš EIB*, T-460/93 DEP ir 1998 m. kovo 24 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *International Procurement Services prieš Komisiją*, T-175/94 DEP, 9 punktą).
- 32 Tačiau remiantis pirmesniame punkte minėtomis nutartimis negalima daryti išvados, kad honorarai, kuriuos institucija sumoka advokatui, visais atvejais yra atlygintinos bylinėjimosi išlaidos, kurių būtinumo pagal Procedūros reglamento 91 straipsnio b punktą institucija neturi įrodyti. Kai kuriose iš minėtų nutarčių Sąjungos teismas patikslino, kad advokatams mokamą atlyginimą apima „dėl proceso būtinos išlaidos“, tačiau jis apsiribojo nurodymu, kad, priešingai nei kitų išlaidų, dėl savo pobūdžio nepatenkančių į atlygintinų išlaidų sąvoką, atveju, kaip antai tarnautojų, kuriems pavesta atstovauti teisme institucijoms, atlyginimas, institucijoms gali būti atlyginti advokatui sumokėti honorarai su sąlyga, kad įrodyta, jog jie būtinai. Nors iš tikrųjų po to, kai buvo paskelbtos pirmesniame punkte minėtos nutartys, 2004 m. lapkričio 2 d. Sprendimu, įsteigiančiu Tarnautojų teismą (OL L 333, p. 7), Europos Sąjungos Taryba į Teisingumo Teismo statutą įtraukė I priedą, kurio 7 straipsnio 5 dalies antrame sakinyje numatyta, kad, atsižvelgiant į konkrečias procedūros reglamento nuostatas, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo, o tai reiškia, kad pakeistos tik taisyklės dėl to, kas turi atlyginti bylinėjimosi išlaidas, bet nepakeistas šių išlaidų apibrėžimas.
- 33 Jeigu Procedūros reglamento 91 straipsnio b punktas būtų aiškinamas taip, kad pagal jį visais atvejais ir be konkrečios objektyvios priežasties reikalaujama honorarus, kuriuos institucija sumoka savo advokatui, laikyti „būtinomis išlaidomis“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, toks aiškinimas galėtų pažeisti vienodo požiūrio principą konkrečiu atveju, kai du tos pačios institucijos pareigūnai pareikštų jai po atskirą ieškinį, ir ši institucija dėl vieno ieškinio kreiptųsi pagalbos į advokatą, o dėl kito ieškinio nesikreiptų. Jeigu abu ieškiniai būtų atmesti ir iš kiekvieno pareigūno ieškovo būtų priteista atlyginti institucijos atsakovės patirtas bylinėjimosi išlaidas, pirmajam pareigūnui tektų atlyginti daug didesnes bylinėjimosi išlaidas nei antrajam. Iš teismų praktikos matyti, kad srityje, kurioje institucija naudojasi

diskrecija, vienodo požiūrio principas pažeidžiamas tuo atveju, kai minėta institucija skirsto asmenis neobjektyviai arba akivaizdžiai neadekvačiai atsižvelgiant į siekiamą tikslą (2004 m. gruodžio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *E prieš Komisiją*, T-251/02, 124 punktas).

- 34 Aplinkybės, kaip antai nurodyta nagrinėjamoje byloje, kad institucija nuolat kreipdavosi į advokatą nagrinėjant bylas tarp jos ir jos tarnautojų, neužtenka atmesti riziką, kad bus pažeistas vienodo požiūrio principas, kai šios institucijos tarnautojai bus vertinami kitaip nei kitų institucijų, kurios neįpratusios kreiptis arba retai kreipiasi į advokatą su viešąja tarnyba susijusiose bylose, pareigūnai arba tarnautojai. Iš tiesų Sąjungos teismas pažymėjo kiekvienos institucijos, kaip suprantama pagal Teisingumo Teismo statuto 19 straipsnio pirmą pastraipą, autonomijos svarbą ir atmetė bendra viešąja tarnyba grindžiamus argumentus (žr. 1997 m. rugsėjo 16 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Gimenez prieš Regionų komitetą*, T-220/95, 72 punktą). Tačiau šis autonomijos principas institucijoms taikytinas tik kaip darbdavėms, kai jos atlieka personalo valdymo funkciją. Taigi pagal minėtą principą Sąjungos tarnautojų, nesvarbu, kuriai institucijai jie priklauso, padėtis turi būti tokia pati, kiek tai susiję su kreipimusi į teismą norint išspręsti tarp jų ir darbdavio kilusius ginčus. Todėl net jeigu kiekviena institucija turi didelę diskreciją organizuoti savo tarnybų darbą ir vykdyti jai pavestas užduotis, visiems Sąjungos tarnautojams reikia suteikti galimybę kreiptis į teismą vienodomis sąlygomis, ir jų teisės kreiptis į teismą veiksmingumas neturi skirtis pagal tai, kaip jų darbdavys nusprendė organizuoti savo tarnybų darbą.
- 35 Be to, dėl pirmesniuose punktuose minėto skirtingo požiūrio taip pat galėtų kilti netiesioginė diskriminacija dėl pilietybės, jeigu sprendimas dėl kreipimosi į advokatą būtų pagrįstas pasirinkta proceso kalba, nes taip valstybių narių, kurių kalbos nėra tarp institucijų teisės tarnybose dažniausiai vartojamų kalbų, piliečiai patektų į nepalankesnę padėtį.
- 36 Galiausiai primintina, kad prieš įsigaliojant Procedūros reglamentui, t. y. iki 2007 m. lapkričio 1 d., institucijų patirtas išlaidas su viešąja tarnyba susijusiose Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teisme nagrinėtose bylose iš principo tekdavo padengti pačioms institucijoms pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 88 straipsnį. 2004 m. lapkričio 2 d. Sprendimu, įsteigiančiu Tarnautojų teismą, Taryba, kaip nurodyta pirma, nusprendė, kad pralaimėjusiai šaliai turi būti nurodyta padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Jeigu būtų pritarta tokiam Procedūros reglamento 91 straipsnio b punkto aiškinimui, kad visus honorarus, kuriuos institucija sumoka advokatui, ar tokių honorarų dalį visais atvejais reikia laikyti būtinomis išlaidomis, ši nauja su bylinėjimosi išlaidomis susijusi taisyklė galėtų labai padidinti su procesu susijusias ieškovo bylinėjimosi išlaidas, jei ieškovas būtų pralaimėjęs, o advokato pagalba pasinaudojusi institucija reikalautų iš jo priteisti bylinėjimosi išlaidas. Bylą pralaimėjęs ieškovas, be savo paties advokatui sumokėtų honorarų, turėtų padengti dalį ar net visus honorarus, kuriuos institucija sumokėjo savo advokatui, ir su procesu susijusias išlaidas galėtų sudaryti sumą, kuri būtų lygi arba viršytų dešimt AST 1 kategorijos pareigūno mėnesinių darbo užmokesčių, nepaisant jo pareikšto ieškinio ekonominės naudos. Atsižvelgdamas į tokią su byla susijusią riziką, atitinkamas pareigūnas arba tarnautojas galėtų nuspręsti atsisakyti pareikšti ieškinį, ypač bylose, kur finansinė nauda nedidelė arba jos visai nėra. Dėl iš proceso gaunamos naudos ir su juo susijusių išlaidų neproporcingumo tokios pasekmės gali neigiamai paveikti Sąjungos pareigūnų ir tarnautojų teisę pareikšti ieškinį ir taip pažeisti teismų praktikoje nustatytą ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtintą veiksmingos teisminės gynybos principą.
- 37 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad tuo atveju, kai iš ieškovo priteista atlyginti visas institucijos patirtas bylinėjimosi išlaidas ar jų dalį, ši institucija, norėdama, kad būtų padengta suma, kurią ji sumokėjo savo advokatui, turi įrodyti, kad šie honorarai buvo dėl proceso „būtinės išlaidos“.
- 38 Šiuo atžvilgiu institucija galėtų pateikti būtinybės kreiptis į advokatą įrodymą, kuris konkrečiai patvirtintų, kad dėl susiklosčiusių trumpalaikių aplinkybių, susijusių, pavyzdžiui, su laikinai itin dideliu darbo krūviu ar teisės tarnybos darbuotojų, paprastai įgaliotų jai atstovauti teismuose, nebuvimu darbe dėl nenumatytų priežasčių, minėta institucija turėjo kreiptis pagalbos į advokatą. Tai taikoma ir

institucijai, kuri, jei ieškovas pateikė ilgus ieškinius ir (arba) didelį ieškinių skaičių, įrodo, kad nesikreipus į advokatą nagrinėjant šiuos ieškinius būtų tekę neproporcingai naudoti savo tarnybų išteklius.

- 39 Atvirksčiai, institucija negali reikalauti, kad jai būtų atlyginti visi advokatui sumokėti honorarai ar jų dalis, tik aiškindama, kad dėl organizacinių ar su biudžetu susijusių priežasčių ji savo teisės tarnybą atleido nuo užduoties dalyvauti su viešąja tarnyba susijusiose bylose. Institucija gali taip pasielgti, tačiau iš to kylančios pasekmės (pavyzdžiui, bylinėjimosi išlaidos) neturi tekti jos tarnautojams, nebent, kaip nurodyta pirma, kiltų pavojus, kad bus pažeistas institucijų, kurioms teisės tarnybos atstovauja Sąjungos teismuose, darbuotojų ir institucijų, kurios nuolat kreipiasi į advokatą, darbuotojų lygių galimybių kreiptis į teismą principas.
- 40 Institucijai įrodžius būtinybę kreiptis į advokatą, teismas turi nustatyti didžiausią advokato honorarams padengti skirtą sumą, kurios gali būti reikalaujama iš bylinėjimosi išlaidas turinčios padengti bylos šalies.
- 41 Šiuo klausimu teismas neturi atsižvelgti į nacionaliniu lygiu nustatytus advokatų honorarų įkainius ar į tarp suinteresuotosios šalies ir jos atstovų arba patarėjų šiuo atžvilgiu galbūt sudarytą susitarimą (žr., pvz., 2002 m. rugsėjo 9 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *Pannella prieš Parlamentą*, T-182/00 DEP, 28 punktą). Kadangi nėra išlaidų dydį nustatančių Sąjungos teisės nuostatų, teismas turi savo nuožiūra įvertinti bylos duomenis, atsižvelgdamas į jos dalyką ir pobūdį, svarbą Sąjungos teisės atžvilgiu, taip pat su byla susijusius sunkumus, byloje dalyvavusių atstovų arba patarėjų su teismo procesu susijusio darbo apimtį ir šalių ekonominius interesus byloje (minėtos Nutarties *Pannella prieš Parlamentą* 29 punktas). Nustatydamas atlygintinų honorarų dydį, teismas taip pat turi atsižvelgti į bylos šalies, kuriai tenka atlyginti bylinėjimosi išlaidas, finansinį pajėgumą, kad nebūtų neproporcingai pažeista minėtai šaliai priklausanti Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta teisė į veiksmingą teisinę gynybą.
- 42 Pagaliau atitinkamos institucijos advokato atlygintinų honorarų dydis negali būti nustatytas neatsižvelgiant į dar prieš kreipiantis į Tarnautojų teismą šios institucijos tarnybų atliktą darbą. Kadangi ieškinys priimtinas tik tuo atveju, jeigu buvo pateiktas skundas, o ši skundą Paskyrimų tarnyba atmetė, institucijos tarnybos iš principo yra įtrauktos į ginčų nagrinėjimą dar prieš tai, kai dėl šių ginčų kreipiamasi į Tarnautojų teismą. Tuo remiantis darytina išvada, kad bylose, kuriose dėl vienos iš šios nutarties 38 punkte nurodytų priežasčių institucija kreipiasi į advokatą, objektyviai būtinų šio advokato darbo valandų bendras skaičius sudaro trečdalį valandų, kurių šiam advokatui būtų prireikę tuo atveju, jeigu jis neturėtų galimybės remtis ankstesniu institucijos teisės tarnybos darbu.
- 43 Tačiau ši dalis galėtų būti didesnė, pavyzdžiui, tuo atveju, kai institucija, susidūrusi su situacija, kai akivaizdžiai piktnaudžiaudamas ieškovas pareiškia daug ieškinių, būtų priversta pavesti advokatui, įskaitant ikiteisminę stadiją, visas bylas ar jų dalį, kad išvengtų neproporcingo savo teisės tarnybos išteklių sutelkimo šioms byloms.
- 44 Būtent atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia nuspręsti dėl šio prašymo nustatyti bylinėjimosi išlaidas, kiek tai susiję su vykstant pagrindiniam procesui EIB patirtomis išlaidomis advokatų honorarams padengti.
- 45 Nagrinėjamu atveju EIB tvirtina, kad su viešąja tarnyba susiję ginčai jokių būdu nepriskirtini įprastai jo Teisės tarnybos veiklai, nes ši tarnyba pirmiausia turi atlikti užduotis, kurioms vykdyti buvo įkurta, t. y. teikti paskolas ir garantijas, kad prisidėtų prie vidaus rinkos plėtros. Vis dėlto, kaip nurodyta, tokios aplinkybės negali užtekti norint įrodyti, kad advokatui, į kurį kreipėsi EIB, sumokėtus honorarus reikia laikyti dėl proceso būtinomis išlaidomis.

- 46 Vis dėlto, atsižvelgdamas į ypatingas nagrinėjamo atvejo aplinkybes, Tarnautojų teismas mano, kad EIB buvo būtina kreiptis į advokatą. Nors pagrindinis ginčas nesukėlė ypatingų sunkumų ir jame iškelti teisės klausimai iš esmės susiję su vertinimo ataskaitos ir sprendimo nepaaukštinti teisėtumu bei tariamo moralinio spaudimo buvimu, kurie Sąjungos teisėje nenauji, reikia konstatuoti, kad 42 puslapių ieškinys buvo gerokai ilgesnis, palyginti su Tarnautojų teisme paprastai pateikiamais ieškiniais. Be to, prie ieškinio pridėta daugiau kaip 700 puslapių priedų, nurodyta labai daug ieškinio pagrindų, kurių dalis nebuvo rimti. Taip pat pabrėžtina, kad prieš pareikšdamas šį ieškinį C. De Nicola jau buvo pateikęs daug ieškinų Teisingumo Teisme ir Pirmosios instancijos teisme ir kiekvienas iš minėtų ieškinų dėl dokumentų apimtys pareikalavo itin daug EIB Teisės tarnybos darbo (sujungtos bylos T-7/98, T-208/98 ir T-109/99, sujungtos bylos T-120/01 ir T-300/01, sujungtos bylos T-7/98 DEP, T-208/98 DEP ir T-109/99 DEP ir byla C-198/02 P-DEP).
- 47 Kadangi negalima manyti, kad C. De Nicola ieškinys pagrindinėje byloje pareikštas akivaizdžiai piktnaudžiaujant, joje objektyviai būtinas darbas bus tinkamai įvertintas nustačius, kad jis užėmė 25 darbo valandas, t. y. trečdalį to laiko, kurio advokatui būtų prireikę, jeigu jis nebūtų turėjęs galimybės remtis ankstesniu EIB Teisės tarnybos darbu (75 valandos).
- 48 Atsižvelgiant į tai, kad tokio pobūdžio byloje 220 eurų valandos tarifas yra protingas atlygis patyrusiam advokatui, darytina išvada, kad EIB pagrindinėje byloje patirti būtini advokatui sumokėti honorarai turi būti įvertinti 5 500 eurų (t. y. 25 valandos x 220 eurų).

Dėl kitų su pagrindine byla susijusių išlaidų

- 49 Pirmiausia EIB reikalauja atlyginti 364,50 euro kelionės išlaidų, kurias jo advokatas tariamai patyrė atvykdamas į teismo posėdį. Tačiau toks prašymas negali būti patenkintas. Nors advokatas, į kurį kreipėsi EIB, iš tikrųjų pateikė 364,50 euro sąskaitą už kelionę darbo reikalais Liuksemburge (Liuksemburgas), dokumentai, kuriuos EIB pridėjo grįsdamas savo prašymą nustatyti bylinėjimosi išlaidas, neįrodo, kad ši kelionė, susijusi su 2008 m. rugsėjo 17 d. EIB būstinėje vykusiu susirinkimu, o ne 2009 m. kovo 24 d. įvykusiu teismo posėdžiu, buvo būtina minėtam posėdžiui pasiruošti.
- 50 Be to, kalbant apie kitas EIB reikalaujamas atlyginti 850 eurų išlaidas, atitinkančias jo nurodytas „bendrąsias išlaidas“, pažymėtina, kad šios nuo EIB vidaus veiklos neatskiriamos išlaidos negali būti atlygintos jokių būdu, net nustatant fiksuotą sumą (šiuo klausimu žr. minėtos Nutarties *EIB prieš De Nicola* 19 punktą).

Dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų vykstant procedūrai dėl bylinėjimosi išlaidų nustatymo

- 51 Priešingai nei Procedūros reglamento 86 straipsnyje, jo 92 straipsnyje, susijusiame su bylinėjimosi išlaidų ginčijimo procedūra, nenumatyta, kad bylinėjimosi išlaidų klausimas sprendžiamas galutiniame sprendime arba nutartyje, kuria užbaigiamas procesas. Jeigu Tarnautojų teismas, spręsdamas dėl pagal Procedūros reglamento 92 straipsnį pateikto skundo, kuriame ginčijamos pagrindinėje byloje patirtos išlaidos, spręstų dėl ginčijamų bylinėjimosi išlaidų ir atskirai dėl naujų išlaidų, patirtų ginčijant minėtas bylinėjimosi išlaidas, į jį vėliau galėtų būti kreipiamasi vėl ginčijant naujas bylinėjimosi išlaidas.
- 52 Iš to matyti, kad nereikia atskirai spręsti dėl vykstant šiai procedūrai patirtų išlaidų ir honorarų (2009 m. lapkričio 10 d. Tarnautojų teismo nutarties *X prieš Parlamentą*, F-14/08 DEP, 40 punktas).
- 53 Tačiau nustatydamas atlygintinas bylinėjimosi išlaidas Tarnautojų teismas turi atsižvelgti į bylos aplinkybes iki nutarties dėl bylinėjimosi išlaidų nustatymo priėmimo momento. Šiuo atžvilgiu Tarnautojų teismas gali nustatyti su bylinėjimosi išlaidų procedūra susijusių ir pagal Procedūros reglamento 91 straipsnį būtinų išlaidų sumą (žr. minėtos Nutarties *Schönberger prieš Parlamentą* 48 punktą).

- 54 Šiuo atveju Tarnautojų teismas gali tik konstatuoti, kad prašyme nustatyti bylinėjimosi išlaidas nurodyta suma akivaizdžiai neproporcinga, nes EIB, prašiusiam pagrindinėje byloje patirtus atlygintinus honorarus įvertinti 16 000 eurų, šiuo tikslu paskirta tik 5 500 eurų suma, o tai yra mažiau nei 6 000 eurų, kuriuos 2010 m. kovo 8 d. elektroniniame laiške C. De Nicola siūlė sumokėti. Be to, ir pateikdamas šį prašymą nustatyti bylinėjimosi išlaidas EIB advokatas tikrai pasinaudojo EIB tarnybų pagalba.
- 55 Vis dėlto reikia atsižvelgti į tai, kad šioje nutartyje patikslintas atlygintinos honorarų, kuriuos institucija sumoka savo advokatui, sumos nustatymo būdas. Be to, iš bylos medžiagos dokumentų matyti, kad EIB advokatas ne tik parengė prašymą nustatyti bylinėjimosi išlaidas, bet ir pateikė detalius atsakymus raštu į įvairius bylos šalims užduotus Tarnautojų teismo klausimus.
- 56 Šiomis aplinkybėmis Tarnautojų teismas mano, kad iš 1 000 eurų, kuriuos EIB prašo atlyginti kaip išlaidas, susijusias su bylinėjimosi išlaidų nustatymo procedūra, tik 500 eurų suma laikytina būtinomis išlaidomis, kaip suprantama pagal Procedūros reglamento 91 straipsnį.
- 57 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad bylinėjimosi išlaidų suma, kurią C. De Nicola turi atlyginti EIB, yra 6 000 eurų.

Remdamasis šiais motyvais,

TARNAUTOJŲ TEISMAS (plenarinė sesija)

nutaria:

Europos investicijų bankui atlygintina bylinėjimosi išlaidų suma byloje F-55/08, *De Nicola prieš EIB*, yra 6 000 eurų.

Priimta 2011 m. rugsėjo 27 d. Liuksemburge.

Kanclerė
W. Hakenberg

Pirmininkas
P. Mahoney